

Kazahstan

Rezoluția Parlamentului European din 15 martie 2012 referitoare la Kazahstan (2012/2553(RSP))

Parlamentul European,

- având în vedere dispozițiile generale privind acțiunea externă a Uniunii prevăzute la articolul 21 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), precum și procedura privind încheierea de acorduri internaționale prevăzută la articolul 218 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),
- având în vedere Strategia UE pentru Asia Centrală,
- având în vedere Acordul de parteneriat și cooperare dintre CE și Kazahstan, care a intrat în vigoare în 1999, în special articolul 2 din acesta (secțiunea „Principii generale”),
- având în vedere Strategia UE pentru un nou parteneriat cu Asia Centrală, adoptată de Consiliul European din 21-22 iunie 2007 și Rapoartele de activitate din 24 iunie 2008 și 28 iunie 2010,
- având în vedere declarația Consiliului din 24 mai 2011 referitoare la Kazahstan,
- având în vedere declarațiile UE privind Kazahstanul în cadrul Consiliului Permanent al OSCE din 3 noiembrie și 22 decembrie 2011, 19 ianuarie, 26 ianuarie și 9 februarie 2012, precum și declarațiile VP/ÎR al UE, Catherine Ashton, din 17 decembrie 2011 cu privire la evenimentele petrecute în localitatea Janaozen și din 17 ianuarie 2012 cu privire la alegerile parlamentare din Kazahstan care au avut loc la 15 ianuarie 2012,
- având în vedere concluziile preliminare ale misiunii OSCE/ODIHR de observare a alegerilor parlamentare din 15 ianuarie 2012,
- având în vedere declarația din 25 ianuarie 2012 a Reprezentantului OSCE pentru libertatea presei cu privire la situația mass-mediei în Kazahstan,
- având în vedere declarația din 1 februarie 2012 a Directorului Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului cu privire la reprimarea opoziției din Kazahstan,
- având în vedere Rezoluția sa din 15 decembrie 2011 referitoare la situația aplicării strategiei UE pentru Asia Centrală¹,
- având în vedere punctul 23 din Rezoluția sa din 16 februarie 2012 referitoare la poziția Parlamentului privind cea de a 19-a sesiune a Consiliului Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului²,

¹ Texte adoptate, P7_TA(2011)0588.

² Texte adoptate, P7_TA(2012)0058.

- având în vedere articolul 110 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,
- A. întrucât atât UE, cât și Kazahstanul ar putea obține beneficii importante de la o cooperare mai strânsă și întrucât Parlamentul European sprijină acest obiectiv, subliniind în același timp faptul că cooperarea economică trebuie să fie însoțită de o cooperare politică și să se bazeze pe voința politică de a implementa și de a susține valori comune, ținând seama de faptul că această țară joacă un rol hotărâtor în dezvoltarea socială și economică a Asiei Centrale și în asigurarea stabilității și securității în regiune;
- B. întrucât, în iunie 2011, au fost inițiate negocieri în vederea unui nou acord consolidat UE-Kazahstan, care ar urma să înlocuiască Acordul de parteneriat și cooperare actualmente în vigoare;
- C. întrucât, la 17 februarie 2012, președintele Kazahstanului a promulgat o serie de legi care vizează îmbunătățirea temeiului juridic al relațiilor de muncă, al drepturilor lucrătorilor și al dialogului social și consolidarea independenței sistemului judiciar;
- D. întrucât, la 16 decembrie 2011, un mare număr de persoane au fost ucise iar un număr și mai mare de persoane au fost rănite în tulburările din localitatea Janaozen din vestul Kazahstanului, unde peste 3 000 de persoane au participat la o manifestație pașnică în piața centrală a orașului pentru a sprijini revendicările lucrătorilor petrolieri, care se aflau în grevă din luna mai 2011, pentru majorarea salariilor și îmbunătățirea condițiilor, precum și pentru dreptul de a-și alege proprii reprezentanți sindicali ;
- E. întrucât autoritățile au informat că 17 persoane au decedat după ce, potrivit informațiilor din surse independente și martorilor oculari, forțele speciale de intervenție ale poliției au atacat protestatarii și au deschis focul asupra civililor, inclusiv asupra greviștilor neînarmați și asupra familiilor lor; întrucât, în urma ciocnirilor, autoritățile din Kazahstan au declarat starea de urgență, interzicând accesul jurnaliștilor și al observatorilor independenți în Janaozen; întrucât starea de urgență a fost, în final, ridicată la 31 ianuarie 2012, însă martorii au declarat că numărul celor decedați ar fi mult mai ridicat; întrucât autoritățile regionale au promis acordarea de sprijin financiar familiilor persoanelor decedate în cursul acestor evenimente;
- F. întrucât imaginea de ansamblu a ceea ce s-a întâmplat, de fapt, la Janaozen la 16 decembrie 2011 rămâne neclară; întrucât comunicațiile au fost inițial întrerupte de către autorități, accesul în oraș fiind, apoi, controlat în temeiul stării de urgență care a durat până la 31 ianuarie 2012; întrucât intimidarea și atacurile violente împotriva mass-mediei independente, împreună cu starea de teamă din rândul cetățenilor, continuă să împiedice o mai mare claritate; întrucât, ca răspuns la evenimentele din Janaozen, în decembrie 2011, autoritățile kazahstane au intensificat cenzura internetului iar în prezent utilizează un sistem de analiză detaliată a întregului trafic internet;
- G. întrucât aproximativ 43 de persoane au fost arestate din decembrie 2011, fiind pasibile de pedepse de până la șase ani de închisoare, printre acestea numărându-se lideri și militanți renumiți, participanți la greva lucrătorilor petroliști, printre care Talat Saktaganov, Roza Tuletaeva și Natalia Ajigalieva întrucât o serie de tineri acuzați de activități cu caracter islamist au fost arestați în orașul Uralsk la 3 februarie 2012, fiind suspecți de a fi provocat tulburări în masă în Janaozen;
- H. întrucât președintele Kazahstanului a solicitat desfășurarea unei anchete cuprinzătoare

asupra evenimentelor, creând o comisie guvernamentală condusă de primul viceprim-ministru și invitând experți internaționali, inclusiv experți din partea ONU, să participe la procesul de anchetă; întrucât mai mulți agenți de poliție sunt anchetați pentru utilizarea necorespunzătoare a armelor lor de foc, deși niciunul dintre ei nu a fost, încă, acuzat;

- I. întrucât există mai multe informații potrivit cărora deținuții au fost supuși torturii și maltratării; întrucât și în această privință este necesară o anchetă credibilă, urmată de acțiuni judiciare corespunzătoare;
- J. întrucât OSCE a considerat că alegerile generale desfășurate la 15 ianuarie 2012 nu au respectat standardele OSCE, procesul de votare fiind marcat de multiple nereguli și de utilizarea resurselor statului și a sloganelor în scopul sporirii popularității partidului aflat la guvernare, care nu a asigurat condițiile necesare pentru desfășurarea unor alegeri cu adevărat pluraliste, cu toate că, de această dată, s-a considerat că alegerile au fost bine administrate la nivel tehnic;
- K. întrucât, la 6 ianuarie 2012, președintele Kazahstanului a promulgat Legea privind securitatea națională, prin care este întărită autoritatea serviciilor de securitate și care stipulează că persoanele considerate a fi adus prejudicii imaginii țării la nivel internațional pot fi considerate „destructive” și vor trebui să suporte consecințele actelor lor;
- L. întrucât ultimele luni au fost marcate de deteriorarea situației drepturilor omului din Kazahstan, fapt reflectat în declarațiile UE din cadrul Consiliului Permanent al OSCE, precum și în declarațiile recente ale Reprezentantului OSCE pentru libertatea presei și ale Directorului Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului;
- M. întrucât, în septembrie 2011, autoritățile au adoptat o lege privind cultele prin care toate confesiunile au fost obligate să se reînregistreze, legea conținând și dispoziții prin care cetățenilor Kazahstanului li se poate interzice să își practice liber credința; întrucât, în plus, toate legile adoptate recent în materie de mass-media și securitate națională includ dispoziții care întăresc caracteristicile neliberale ale sistemului politic din Kazahstan și contrazic ambițiile declarate de democratizare;
- N. întrucât, la 8 august 2011, tribunalul municipal din Aktau a găsit-o vinovată pe Natalia Sokolova, avocatul lucrătorilor petrolieri, de „incitare la tulburări sociale” și de „participare activă la adunări ilegale”, condamnând-o la o pedeapsă de șase ani de închisoare;
- O. întrucât Kazahstanul a preluat președinția OSCE în 2010, sperând că acest lucru îi va consolida respectabilitatea pe plan internațional și s-a angajat să întreprindă o serie de reforme democratice și să respecte principiile de bază ale acestei organizații;
- P. întrucât, în ultimele două luni, partidele și organizațiile de opoziție Alga, Azat și Mișcarea Socialistă din Kazahstan, mass-media independentă, printre care ziarele *Vzgliad*, *Golos respubliki* și *Respublika*, postul de televiziune prin satelit STAN TV, sindicatele independente, printre care sindicatul independent Janartu și alte organizații ale societății civile au devenit ținte ale represiunii intensificate, fiind întemnițați, printre alții, liderul partidului Alga, Vladimir Kozlov și redactorul-șef al *Vzgliad*, Igor Viniavskii; întrucât la 28 ianuarie 2012, la Almaty, aproximativ 1 000 de persoane au luat parte la o manifestație de protest neautorizată împotriva represiunilor, solicitând autorităților să

pună capăt persecuțiilor politice;

- Q. Întrucât partidele de opoziție au anunțat că au în vedere un miting de protest pe 24 martie 2012 în Almaty, pentru a marca 100 de zile de la omorurile de la Janaozen;
- R. Întrucât faptul că dl Kozlov a fost arestat și deținut în stare de izolare la scurt timp după ce s-a întors de la niște reuniuni în cadrul Parlamentului European și al Serviciului European de Acțiune Externă oferă UE un motiv suplimentar de îngrijorare și subliniază importanța protejării capacității instituțiilor noastre de a purta dialoguri cu o gamă largă de actori din țările partenere ale UE, fără ca acest lucru să aibă consecințe negative pentru interlocutorii noștri,
1. subliniază importanța relațiilor dintre UE și Kazahstan și consolidarea cooperării politice și economice, printre altele, în domenii strategice precum democrația, drepturile omului, mediul, energia, comerțul și transportul, pe lângă combaterea terorismului, a crimei organizate și a traficului de droguri; subliniază că anul trecut a fost marcat de o intensificare a cooperării, de vizite frecvente la nivel înalt și de începerea negocierilor privind un nou acord de parteneriat și cooperare;
 2. își exprimă profunda îngrijorare și adresează condoleanțe în legătură cu evenimentele din 16 decembrie 2011, de la Janaozen, în care 17 persoane și-au pierdut viața, iar alte 110 au fost rănite;
 3. condamnă cu fermitate reprimarea violentă de către forțele de poliție a demonstrațiilor din Janaozen și solicită efectuarea unei anchete independente și credibile, cu o componentă internațională, asupra acestor evenimente;
 4. își declară intenția de a continua să poarte dialoguri cu actorii societății civile, ca parte a relațiilor sale cu Kazahstanul, în conformitate cu practicile proprii în relațiile sale cu alte țări terțe; se așteaptă ca aceste dialoguri să fie respectate și subliniază faptul că nu este insensibil la bunăstarea interlocutorilor săi;
 5. consideră că abordarea greșită a conflictului de muncă din sectorul petrolier din vestul Kazahstanului a reprezentat principala cauză a nemulțumirii populare crescânde înainte de evenimentele de la mijlocul lunii decembrie 2011; este convins că recunoașterea, în cuvinte și în fapte, a dreptului lucrătorilor de a se organiza, dialogul bazat pe respect reciproc dintre reprezentanții sindicatelor, angajatori și autorități, reangajarea lucrătorilor concediați sau găsirea de noi locuri de muncă pentru aceștia, sprijinul acordat familiilor afectate de consecințele evenimentelor recente și consolidarea încrederii în autoritățile de aplicare a legii sunt esențiale în vederea asigurării păcii sociale și a unei stabilități durabile;
 6. solicită Serviciului European de Acțiune Externă (SEAE) să monitorizeze îndeaproape procesele persoanelor acuzate de organizarea demonstrațiilor și să informeze Parlamentul European cu privire la cele constatate;
 7. salută eliberarea recentă a militantului pentru drepturile omului Evgheni Jovtis, directorul Biroului internațional pentru drepturile omului și statul de drept din Kazahstan și a ziaristului Tohniaz Kuciukov, de la ziarul „*Vremia*”, care au fost amnistiați printr-o hotărâre a instanței din 2 februarie 2012, după ce, în septembrie 2009, fuseseră condamnați la o pedeapsă de patru ani într-un lagăr de muncă,

8. regretă faptul că, altfel, există puține excepții de la evoluția negativă a situației drepturilor omului în Kazahstan, care se înregistrează de mult timp, agravându-se recent și solicită asigurări din partea autorităților kazahe cu privire la siguranța familiilor militanților arestați;
9. îndeamnă autoritățile kazahe să depună toate eforturile în vederea îmbunătățirii situației drepturilor omului din țară; subliniază că progresul în ceea ce privește negocierea noului acord consolidat de parteneriat și cooperare dintre UE și Kazahstan trebuie să fie condiționat de realizarea de progrese în desfășurarea reformelor politice; încurajează Kazahstanul să-și mențină angajamentul asumat vizând continuarea reformelor în vederea edificării unei societăți deschise și democratice, care să includă o societate civilă și o opoziție independente și care să respecte drepturile fundamentale și statul de drept;
10. reiterează faptul că accesul nerestricționat la informație și comunicare și accesul necenzurat la internet (libertățile digitale) sunt drepturi universale care sunt indispensabile pentru drepturile omului ca, de exemplu, libertatea de exprimare și accesul la informație, precum și pentru garantarea transparenței și responsabilității în viața publică;
11. salută modificările juridice din ultimele luni menite să permită unui număr mai mare de partide să propună candidați la alegerile parlamentare; ia act de faptul că, de la ultimele alegeri legislative, trei partide sunt reprezentate în noul parlament; regretă faptul că mai multor partide de opoziție nu li se permite să se înregistreze și încurajează autoritățile kazahe să introducă reformele necesare în continuare pentru a se ajunge la alegeri pluraliste veritabile și să sprijine funcționarea mass-mediei independente și activitățile ONG-urilor;
12. solicită autorităților kazahe să răspundă în mod prioritar observațiilor formulate de OSCE/ODIHR, pentru a permite opoziției din Kazahstan să joace rolul care îi revine într-o societate democratică și să ia toate măsurile necesare pentru a se conforma normelor internaționale în materie de alegeri; invită SEAE să sprijine Kazahstanul în surmontarea acestor chestiuni;
13. ia act de foaia de parcurs referitoare la aderarea Kazahstanului la OMC, care va contribui la instaurarea unor condiții mai echitabile pentru mediile de afaceri ale ambelor părți, va facilita și liberaliza schimburile comerciale și transmite un mesaj de cooperare și deschidere; subliniază că, odată cu aderarea, Kazahstanul va fi obligat să respecte toate normele OMC, inclusiv cele privind renunțarea la măsurile protecționiste;
14. își exprimă indignarea cu privire la întemnițarea, începând din ianuarie 2012, a unor lideri ai opoziției și a unor ziaristi și invită autoritățile din Kazahstan să pună capăt reprimării opoziției politice și mass-mediei independente din țară și să elibereze toate persoanele întemnițate pe motive politice, printre care liderul partidului Alga, Vladimir Kozlov și redactorul-șef al ziarului *Vzgliad*, Igor Viniavskii, precum și toate persoanele care se află încă în detenție, menționate în declarațiile recente ale UE în cadrul Consiliului Permanent al OSCE; solicită ca dlui Kozlov să i se permită să-și întâlnească familia apropiată, inclusiv soția, precum și efectuarea unei evaluări independente a stării de sănătate a acestuia; salută eliberarea Nataliei Sokolova, avocatul sindicatelor din cadrul societății petroliere Karajanbasmunai, împotriva căreia se pronunțase o sentință de șase ani de închisoare, redusă acum la trei ani cu suspendare; regretă, totuși, că dnei Sokolova i se interzice, încă, printr-o hotărâre a Curții Supreme, să participe la activități sindicale pe perioada eliberării condiționate;

15. îndeamnă autoritățile kazahe să îmbunătățească rapid respectarea libertății de întrunire, de asociere, de exprimare și de religie, în conformitate cu recomandările reprezentanților și organismelor OSCE, acordând o atenție deosebită angajamentelor internaționale asumate de Kazahstan, precum și promisiunilor făcute înaintea luării deciziei de a acorda acestei țări președinția OSCE în 2010; atrage atenția asupra temeinicului Plan Național de Acțiune privind Drepturile Omului, adoptat în 2009 și îndeamnă autoritățile kazahe să îl pună pe deplin în aplicare;
16. este convins că autoritățile și societatea kazahă ar avea beneficii enorme de pe urma unei astfel de acțiuni, nu în ultimul rând în ceea ce privește stabilitatea, securitatea și revenirea la o îmbunătățirea constantă, recent, a reputației internaționale a țării;
17. evidențiază participarea, începând din ianuarie 2012, a reprezentanților oficiali ai Kazahstanului la reuniuni deschise și constructive cu deputații în Parlamentul European, cu participarea societății civile și a ONG-urilor, în care aceștia s-au declarat în favoarea unei anchete cu o componentă internațională asupra evenimentelor și au promis să furnizeze informații cu privire la arestările din ultimele luni; speră că aceste anunțuri vor fi urmate de acțiuni concrete;
18. subliniază importanța purtării unor dialoguri pe tema drepturilor omului între UE și autoritățile kazahe, în cadrul cărora să poată fi abordate, în mod deschis, toate problemele; solicită consolidarea acestor dialoguri pentru a le face mai eficiente din perspectiva rezultatelor urmărite și pentru a permite participarea actorilor societății civile;
19. solicită UE și, în special, Înalțului Reprezentant al Uniunii Europene pentru afaceri externe și politica de securitate să urmărească îndeaproape evoluțiile, să discute cu autoritățile kazahe toate chestiunile care îi provoacă îngrijorare, să ofere asistență și să informeze cu regularitate Parlamentul European;
20. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție ÎR/VP, Consiliului, Comisiei, Guvernelor și Parlamentelor statelor membre, Guvernului și Parlamentului Republicii Kazahstan, precum și Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa.